

суд повинен вирішити, чи було укладено договір, чи чинний він, чи входить до числа зобов'язань, установлених договором, виконання тих чи інших розпоряджень господаря або завідувача закладу.

Проблему державної влади й управління суспільством розглядали геніальні філософи, економісти, політологи не одне століття. У багатьох працях класиків політичної теорії наведена найважливіша думка про нерозривну єдність управління з владою. У зарубіжній і вітчизняній літературі існує багато визначень поняття державної влади.

Джерелом стає визначення влади взагалі. Недоліком цього підходу є те, що аналізу насправді здійснюваної державної влади не відбувається, не розглядаються окремі аспекти влади. Це призводить до того, що визначення за використання такого підходу далекі від реальності. Кожен прихильник такого підходу прагне «звести різноманітні визначення влади до однієї єдино вірної точки зору і на основі отриманого таким чином абстрактного визначення поняття влади дає визначення поняття державної влади» [1, с. 33].

Таким чином, державна влада – явище соціально-політичне. Це основна форма прояву політичної влади певної соціальної спільноти (народу, класу тощо), що володіє спеціалізованим апаратом для регулювання суспільних відносин та верховенством у суспільстві. Найважливіші елементи державної влади – це воля і сила. Державна влада як вид публічної влади є саме тою суспільною силою, яка здатна за допомогою правових і організаційних засобів здійснювати волю держави в рамках конституції і законів. Державна влада є особливим видом публічної влади. Маючи всі ознаки публічної влади, державна влада, разом із тим, має ознаки, притаманні лише їй.

-
1. Дмитрієв Ю. А. Співвідношення понять політичної та державної влади в умовах формування громадянського суспільств. *Держава і право*. 1994. № 7. С. 33–34.
 2. Кокорев Р. С. Поняття і характерні риси держави як суб'єкта міжнародного права. *Держава і право*. 2005. № 12. С. 71–79.
 3. Ожегов С. І. Словарь русского языка. Москва. 1988. С. 115–116.

Злогодухова Каріна Сергіївна
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

КРИТЕРІЙ ЧЛЕНСТВА В ЄС ЯК ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ПРОСТОРУ

Європейський Союз – це міждержавне об'єднання новітнього типу, участь у якому наразі є бажаною для низки країн, де країни-члени юридично залишаються суверенними державами, які добровільно «об'єднали свої суве-

ренітети для того, щоб збільшити свою потужність та вплив у світі, якого жодна з країн-членів не могла б досягти наодинці».

На сьогодні питання членства України в ЄС є надзвичайно актуальним, але й має ряд політико-правових проблем, із якими стикаються країни як Центральної, так і Східної Європи, адже Європейський Союз заснований на цінностях поваги людської гідності, свободи, демократії, рівності, правової держави та дотримання прав людини, що прямо впливає зі ст. 2 Договору про ЄС. Ці цінності є спільними для держав-членів у рамках суспільства, що характеризується плюралізмом, недискримінацією, терпимістю, справедливістю, солідарністю і рівністю жінок і чоловіків, тому кожна держава прагне до такого суспільства через вступ до ЄС.

Існує декілька критеріїв членства в ЄС.

Першим різновидом є Копенгагенські критерії членства, визначені на засіданні Європейської ради в Копенгагені 21–22 червня 1993 року та закріплені у ст. 49 Договору про ЄС. Вони полягають у такому:

– стабільність інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, повагу до прав людини, повагу і захист національних меншин (політичні критерії);

– здатність узяти на себе зобов'язання, що випливають із членства в ЄС, включаючи суворе дотримання цілей політичного союзу (інші критерії).

Наступним різновидом є Мадридські критерії членства.

На засіданні в Мадриді Європейська рада (грудень 1995 р.) також вказала на потребу «створити умови для поступової, гармонійної інтеграції держав-кандидаток, зокрема, через виправлення їхніх адміністративних структур», що полягають у такому: вимагати від країн-кандидатів створення належних управлінських інституцій та судових органів, посилення їх дієздатності, забезпечення їх належними кадрами, що має не тільки прискорити адаптацію національного законодавства до норм і правил ЄС, але гарантуватиме впровадження й дотримання законів і дасть змогу новим членам ЄС скористатися перевагами членства, наприклад, повною мірою реалізувати чотири свободи, за рахунок численних європейських програм активізувати інноваційну діяльність, підвищити зайнятість тощо.

Останніми є «латентні» критерії членства в ЄС. Вони прямо не закріплені в нормах права ЄС, однак відповідність їм є необхідною для вступу, прикладом таких критеріїв є:

- приєднання держави до Статуту Ради Європи
- приєднання до Європейської конвенції з прав людини.

Отже, будь-яка європейська держава, яка прагне стати членом Європейського Союзу, повинна поважати та впроваджувати загальноприйняті цінності, за умови втілення в життя Копенгагенських, Мадридських і «латентних» критеріїв може сподіватися на членство в Європейському Союзі.

Політико-правові проблеми, із якими стикаються держави-члени через критерії членства, запроваджені Європейським Союзом:

- держави, які мають на меті стати членами ЄС, повинні не лише закріпити принципи демократії і верховенства права у своїх конституціях, але й втілювати їх у повсякденне життя;

- членство в ЄС під кутом зору політичних стандартів вимагає від держави-кандидата стабільності інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, повагу і захист меншин;

- конституції держав-учасників мають гарантувати демократичні свободи, включаючи політичний плюралізм, свободу слова і свободу совісті. Вони встановлюють демократичні інститути та незалежні органи правосуддя, органи конституційної юрисдикції, що створює умови для нормального функціонування державних установ, проведення вільних і справедливих виборів, періодичної зміни правлячої парламентської більшості, а також визнання важливої ролі опозиції в політичному житті.

Отже, з метою оцінки виконання державами умов членства в ЄС Європейська комісія (ЄК) у кожному своєму Висновку виходить за межі формального опису політичних інститутів і відносин між ними. На основі ряду детальних критеріїв вона оцінює, чи має демократія реальний характер. При цьому перевіряють захист конституційних прав і свобод, зокрема свободи слова в процесі діяльності політичних партій, неурядових організацій і засобів масової інформації.

Також Європейська рада дійшла висновку, що держави-члени мають бути здатними взяти на себе зобов'язання членства в Європейському Союзі у контексті відповідності цілям Договору про Європейський Союз.

Спільна зовнішня політика й політика у сфері безпеки є головними складовими ЄС. Найголовнішою проблемою для держав-членів є виконання в повній мірі всіх вимог, запроваджених Європейським Союзом.

1. Жовква І. І. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. *Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження*. Київ, 2010. 84 с.

2. Договір про Європейський Союз від 13.12.2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029/conv.

3. Міхель Д. О. Копенгагенські критерії як чинники розбудови демократичних процесів та наближеності до європейського рівня життя в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер.: Політологія*. 2010. Т. 149, вип. 137. С. 153–157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2010_149_137_32.

4. Статут Ради Європи, Лондон, 5 травня 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001#Text.

5. Флоренц Бенуа-Ромер, Гайнріх Клебес. *Право Ради Європи*. Київ: «К.І.С.», 2007. 62 с.